

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5136/22
1.6.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Озрен Огризовић, адвокат из Београда, Булевар ослобођења број 114/25, против тужене ВВ из ..., чији је пуномоћник Весна Станимировић, адвокат из Београда, ул.Сарајевска број 80/1/6, ради стицања без основа, вредност предмета спора 1.110.877,00 динара, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П 551/18 од 14.07.2022. године, у седници одржаној дана 01.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П 551/18 од 14.07.2022. године у делу става првог изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена ВВ из ... да тужилама АА и ББ из ... на име накнаде штете у виду изгубљене добити због бесправног коришћења стана број 1 у стамбеној згради број ... у ул.... у ..., постојећи на кат.парцели ... уписан у лист непокретности број ... КО ..., за период од 01.05.2015. године до 31.01.2018. године исплати свакој по укупан износ од 2.285 евра са законском затезном каматом на наведене износе, почев од 14.07.2022. године, па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом извршења, док се тужбени захтев тужила за исплату износа од још по 2.285 евра са законском затезном каматом почев од почев од 02.06.2017. године па до исплате, као и за износ законске затезне камате на сваки појединачни месечни износ досуђене закупнине од 2.285 евра за период од 2.06.2017.године до 14.07.2022.године, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, **ОДБИЈА**, као неоснован.

УКИДА СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П 551/18 од 14.07.2022. године у преосталом делу става првог изреке који се односи на стицање без основа због бесправног коришћења гараже број ..., која се налази у Анексу стамбених објеката ... и ... уз улицу ..., површине 16,75 м2 на кат.парцели број ..., ..., ... КО ..., као и у ставу другом изреке и у том делу списи предмета **ВРАЋАЈУ** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиља ББ из ... и АА из ..., па је обавезан тужена да тужиљама на име стицања без основа због бесправног коришћења стана број 1 у стамбеној згради број ... у ул... у ..., постојећи на кат.парцели ..., уписан у лист непокретности број ... КО ... исплати по половину износа и то за период од маја месеца 2015. године, закључно са јануаром месецом 2015. године, свакој од тужиља по половину износа од 260 евра, за период од маја месеца 2015. године закључно са мајом месецом 2016. године, укључујући и мај месец 2016. године, а за период од јуна месеца 2016. године закључно са мајем месецом 2017. године износ од 280 евра у динарској противвредности са каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати, почев од 02.06.2017. године до исплате, а за период од јуна месеца 2017. године, закључно са јануаром месецом 2018. године износ од 300 евра у динарској противвредности са каматом, почев од 02.06.2017. године, па до исплате, као и на име стицања без основа због бесправног коришћења гараже број ... која се налази у Анексу стамбених објеката ... уз ул..., површине 16,75 м², на кат.парцели број ..., ... и ... КО ..., исплати за период од маја месеца 2015. године, закључно са јануаром месецом 2018. године по половину износа од 60 евра у динарској противвредности наведеног износа по средњем курсу НБС на дан исплате са каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати, почев од 02.06.2017. године, па до исплате. Ставом другим изреке обавезује се тужена да тужиљама солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 316.654,00 динара, са законском затезном каматом, почев од дана извршности пресуде, па до исплате. Ставом трећим изреке одбија се као неоснован тужбени захтев тужиља за исплату законске затезне камате на трошкове парничног поступка од пресуђења, па до извршности.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена побијајући је у ставу првом и другом изреке, из свих законских разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку.

Тужиље су благовремено одговориле на жалбу.

Трошкове другостепеног поступка тужена је тражила и определила.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку-ЗПП ("Службени гласник РС" бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 др. закон), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нису основани ни жалбени наводи тужене да је изрека пресуде у супротности са њеним разлозима, односно да су разлози, нејасни и очигледно непротивречни у делу који се односи на захтев за коришћење предметног стана, те приликом доношења побијане пресуде у том делу није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, решењем Другог основног суда у Београду О 759/14 од 23.02.2015. године, које је постало правноснажно дана 23.02.2015. године, тужиље су оглашене за законске наследнице иза пок.ГГ, преминулог дана 29.10.2013. године, а обе су сестре по оцу оставиоца са

половином идеалних делова на заоставштини и то на стану у ул... број ..., стан број ... у приземљу, корисне површине 61 м², а грађевинске 66 м², број улаза ... постојећи на стамбеној згради број ..., изграђеној на кат.парцели број ..., а све уписано у лист непокретности број ... КО ..., као и на гаражи број ... у Анексу стамбених објеката ... уз ...у ... у површини од 16,75 м², на кат.парцели број ..., ... и..., све из КО ..., према уговору о поклону непокретности закљученог између ДД и ЂЂ, као поклонодавца и ГГ, као поклонопримца, овереног пред Првим основним судом у Београду под Ов број 2514/2012 дана 14.05.2012. године. Тужена ВВ је дана 19.03.2015. године поднела тужбу Другом основном суду у Београду са захтевом да се утврди да је по основу стицања у ванбрачној заједници заједнички власник на предметном стану. Правноснажном пресудом Другог основног суда у Београду П 704/15 од 28.05.2019. године одбијен је тужбени захтев којим је тужила ВВ тражила да се утврди да је по основу стицања у ванбрачној заједници власник 1/2 двособног стана број ... у приземљу стамбене зграде број ... у ул... у Тужила ББ из ... и АА из ... су дана 20.04.2015. године поднеле тужбу против тужене ВВ, ради стицања без основа, те је Други основни суд у Београду донео пресуду П 1073/15 која је постала правноснажна дана 02.06.2017. године, којом је делимично усвојен тужбени захтев тужила, те обавезана тужена да тужилама на име стицања без основа због бесправног коришћења предметног стана исплати за април месец свакој од њих по половину износа од 240 евра у динарској противвредности наведеног износа, према средњем курсу НБС на дан исплате са каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати, почев од 20.04.2015. године, па до исплате, као и на име стицања због бесправног коришћења гараже, површине 16,75 м² на кат.парцели ..., ... и ... КО ..., свакој од тужила по половину износа од 60 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати, почев од 20.04.2015. године, а ставом другим наведене правноснажне пресуде одбијен је тужбени захтев тужила у делу у коме је тражено да се тужена ВВ из ... обавезе да тужилама ББ и АА на име измакле добити због бесправног коришћења стана и гараже исплати динарску противвредност износа од 240 и 60 евра, за сваки, а на име будућих приспелих ануитета за сваки текући месец, почев од маја месеца 2015. године, па све до увођења тужиле у посед стана и гараже све са законском каматом у динарској противвредности на појединачне динарске износе месечних ануитета, почев од подношења тужбе, па до доспећа сваког износа све до исплате. У току овог поступка првостепени суд је извео доказ вештачењем од стране вештака финансијске струке Милана Мандића од 08.05.2019. године и Оливере Живковић од 31.08.2020. године, који су своје налазе међусобно усагласили.

Све чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева у односу на коришћење предметног стана првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио изведеним доказима, правилном применом одредбе члана 8 ЗПП-а.

На тако утврђено чињенично стање првостепени суд је применом одредби члана 210, 214 и 219 Закона о облигационим односима, усвојио предметни тужбени захтев, налазећи да је тужена без правног основа користила непокретности у сувласништву тужила, чиме је настало умањење имовине тужила у висини месечне закупнине, обзиром да су тужиле постале сувласнице на предметним непокретностима од дана 29.10.2013. године, као дана смрти свог брата ГГ, чије су наследнице, због чега је дужна да им на име стицања без основа исплати постигнуту корист са каматом за период од маја 2015. године до јануара 2018. године, са законском затезном каматом на појединачно опредељене износе, почев од 02.06.2017. године, као датума

правноснажног окончања претходног поступка за стицање без основа пред Другим основним судом у Београду П 1073/15, оценивши да је почев од тог датума тужена несавесна.

На правилност побијане пресуде у овом делу нису од утицаја жалбени наводи тужене, којима се напада оцена доказа првостепеног суда који је прихватио усаглашени налаз вештака, односно жалбени наводи по коме је првостепени суд прихватио оба вештачења, иако се разликују. Ово стога што је у току поступка, како то произлази из стања у списима, наведени налаз усаглашен.

Међутим, делимично је основана жалба тужене у погледу висине досуђеног износа јер је првостепени суд у погледу досуђивања износа који тужиле потражују на име коришћења предметног стана, погрешно применио материјално право, примењујући одредбу члана 219 Закона о облигационим односима, на шта овај суд пази и по службеној дужности.

Наиме, иако првостепени суд није везан правним основом постављеног тужбеног захтева већ чињеничним наводима тужбе у складу са одредбом члана 192 став 4 ЗПП-а, дужан је да утврђено чињенично стање подведе под одговарајућу материјалноправну норму.

Под употребом туђе ствари у своју корист у смислу члана 219 Закона о облигационим односима – ЗОО (Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, "Службени лист СРЈ", бр. 31/93, (Уредба - за време ратног стања: 22/99, 23/99, 35/99, 44/99), "Службени гласник РС", бр. 18/20), подразумева се такво коришћење ствари при коме се она претвара у нешто друго или престаје да постоји (нпр. када неко туђу циглу угради у свој кров), а корист остварену таквом употребом ствари дужан је да накнади имаоцу ствари и савестан стицалац.

Међутим, овај институт као посебан вид правно неоснованог обогаћења треба разликовати од коришћења туђе ствари у своју корист у смислу члана 38 став 2 Закона о основама својинскоправних односа – ЗОСПО (Службени лист СФРЈ", бр. 6/80, 36/90, "Службени лист СРЈ", бр. 29/96, "Службени гласник РС", бр. 115/2005), који подразумева употребу при којој идентитет ствари остаје очуван, а у ком случају савесни држалац није дужан да плати накнаду за коришћење ствари за време док је био савестан.

Из утврђеног чињеничног стања у првостепеном поступку произлази да је основан захтев тужила, али не по основу коришћења туђе ствари.

Наиме, одредбом члана 3 став 1 ЗОСПО, прописано је да власник има право да своју ствар држи, да је користи да њоме располаже у границама одређеним законом. Одредбама члана 38 и 39 ЗОСПО, прописано је право власника ствари на накнаду за коришћење ствари од лица које држи његову ствар у зависности од тога да ли се ради о савесном или несавесном држаоцу. Одредбом члана 14 ЗОСПО прописано да је сувласник има право да ствар држи и да је користи заједно са осталим сувласницима сразмерно свом делу не повређујући право осталих сувласника. Одредбом члана 155 ЗОО предвиђено је да је штета умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист).

Како су тужиле власнице спорног стана, а тужена је живела у предметном стану у наведеном периоду против воље тужила власница, све док није добровољно предала стан тужилама дана 01.07.2021.године, након што је примила пресуду којом је њен захтев за утврђење права идеалне половине по основу ванбрачне тековине правноснажно одбијен, то тужиле имају право на изгубљену добит у висини измакле користи, односно накнаде штете на основу члана 155 ЗОО-а, јер је тужена користила стан за становање, а са друге стране онемогућавала тужиле да истим располажу закључивањем уговора о закупу или неког другог уговора, односно правног посла, којим би као власнице располагале станом.

При утврђивању услова за накнаду штете у виду измакле користи не тражи се апсолутно егзактно утврђење могућности за настанак овог вида штете, већ утврђивање могућности настанка штете до степена извесности. С обзиром на законске одредбе члана 189 став 1 и 3 ЗОО у конкретној ситуацији тужиле имају право на накнаду штете манифестовану у виду измакле користи, иако нису доказале да су закључиле уговор о закупу, с обзиром на чињеницу да је закључење таквог уговора о закупу у наведеном периоду било немогуће јер се тужена налазила у предметном стану супротно вољи тужила. Тужиле су наиме, као власнице предметног стана, да су у спорном временском периоду имале државину истог, могле остваривати приходе од закупнина добијених по основу издавања стана, што је извесна чињеница, при чему би давање у закуп описаног стана било у складу са позитивним законским прописима и добрим пословним обичајима. Како је издавање стана у закуп као стамбене јединице учињено извесним и могућим, овај суд налази да је основан захтев тужила, како је то правилно и првостепени суд закључио.

Међутим, како на основу члана 38 став 2 ЗОСПО, савесни држалац није дужан да плати накнаду за коришћење ствари за време његовог савесног држања, а из изведених доказа произлази да је тужена била савесни сукорисник предметног стана на чију је идеалну половину претендовала по основу стицања у ванбрачној заједници све до момента правноснажности пресуде Другог основног суда у Београду П 704/15 од 28.05.2019.године, која је наступила дана 5.11.2020.године доношењем одлуке Апелационог суда у Београду Гж 7259/19, којом је њен захтев за утврђење права својине по основу ванбрачне тековине у идеалном делу од 1/2 одбијен као неоснован, тужиле имају право на накнаду изгубљене закупнине само у уделу од 1/2 обзиром да је у том периоду, до момента правноснажности одлуке којом је њен захтев одбијен, тужена била савесни судржалац предметног стана, (јер је сматрала да има право на једну идеалну половину истог по основу брачне тековине), али је тужилама проузроковала штету и неосновано се обогатила, користећи без правног основа и без сагласности и договора цео стан, не омогућавајући тужилама судржавину на истом. Дакле без обзира што је била савестан судржалац до момента одбијања свог захтева основан је захтев тужила за накнаду измакле користи, обзиром да је тужена онемогућила тужиле у коришћењу целе непокретности, користећи непокретност несразмерно сувласничком делу на који је тужбом претендовала. Несавесност тужене у конкретном случају произлази из тога што је у поседу држала цели стан, иако је сматрала да јој припада половина стана, те је лишила овде тужиле државине на целом стану, због чега је несавесна, те је дужна да плати накнаду у том делу (половину од накнаде закупнине за цео стан за тражени период).

Имајући у виду изложено, Апелациони суд је преиначио првостепену пресуду као у ставу првом изреке, а за износ преко досуђеног износа, као и камате на сваки појединачни месечни износ од доспелости, па до дана доношења првостепене пресуде када је утврђена висина штете у складу са чланом 189 став 3 ЗОО-а захтев одбио као неоснован, крећући се у границама постављеног тужбеног захтева.

На досуђени износ на име накнаде штете у виду измакле добити тужиљама припада и право на законску затезну камату у смислу одредбе члана 277 у вези члана 189 став 2 ЗОО-а, којим је прописано да се висина накнаде штете одређује према ценама у време доношења судске одлуке изузев случаја када закон наређује шта друго. Правилна примена цитиране законске одредбе налаже да се тужиљама досуди законска затезна камата на висину главног дуга на име накнаде штете, почев од дана пресуђења, имајући у виду дугачак временски период од дана давања налаза, а до дана пресуђења, те имајући у виду да није тражен допунски налаз вештака на околност цена у време пресуђења, због чега се дан пресуђења сматра даном када је утврђена висина штете, па се у том смислу неосновано тужбеним захтевом тражи камата на сваки појединачни месечни износ, почев од дана правноснажности претходне пресуде којом је тужиљама усвојен захтев по основу стицања без основа за други временски период па до исплате, са образложењем да је од тог датума тужена постала несавесна. Ово стога што је тужена, како је то изложено, водила спор ради утврђивања свог права сувојине на предметном стану, те се не може сматрати да је у том периоду била несавесни држалац сагласно одредби члана 38 став 2 ЗОСПО, већ само несавесни суддржалац који је тужиљама онемогућавао суддржавину и вршење сувласничких овлашћења у ком делу је постојала њена несавесност.

С обзиром на изложено, користећи се овлашћењима из члана 394 тачка 4 ЗПП-а, другостепени суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Основана је жалба тужене у делу који се односи на досуђивање накнаде на име стицања без основа због издавања гараже. Наиме, имајући у виду да тужиле нису тражиле исељене тужене из предметне гараже, као и да је и даље у току поступак којим се тражи утврђење права својине по основу тековине на предметној гаражи у ком делу одлука првостепеног суда није правноснажна, као и оспоравање тужене да предметну гаражу користи, било је неопходно, ради правилне примене материјалног права утврдити чињенично стање у овом делу у смислу да ли се тужена налази у поседу предметне гараже, односно дати разлоге зашто је и у овом делу тужбени захтев усвојен, неvezано за постојање правноснажне пресуде која се односи на исплату једног месеца закупнине на име гараже.

Са изложеног, а како на ту околност нису дати никакви разлози, у погледу захтева за исплату накнаде на име коришћења гараже на основу овлашћења из члана 391 став 1 и 392 став 2 ЗПП-а, ради отклањања учињене битне повреде и правилног и потпуног утврђивања чињеничног стања, правилном применом материјалног права и то цитираних одредби, побијана пресуда у том делу морала бити укинута.

Како је укинута одлука у овом делу, то је укинута и одлука о трошковима поступка из става другог изреке, обзиром да зависи од коначног исхода спора и успеха

међу странкама.

У поновном поступку првостепени суд ће о захтеву тужиља у односу на исплаћивање тражених износа због коришћења гараже од стране тужене, правилно и потпуно утврдити чињенично стање, поштујући дужности из члана 398 став 2 ЗПП-а и забрану из члана 398 став 3 ЗПП-а, те утврдити поуздано ко се налази у поседу предметне гараже, да ли су и када тужиље тражиле исељење тужене из исте, обзиром на доказе у списима, те ће, и о овом захтеву тужиља, након што изврши увид у списе предмета Другог основног суда у Београду нови број П 4077/20 те утврди да ли је у међувремену окончана парница и у погледу предметног простора и на који начин, о захтеву тужиља, правилном примени цитираних одредби материјалног права, а имајући у виду чињеничне наводе тужбе донети нову и правилну одлуку за коју ће дати јасне и довољне разлоге, како би се њена правилност могла испитати.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић